מַר סָבַר – בית שמאי סוברים שאסור להחזירה, משום דְּגָזְרִינָן **צִיר** **בָּאֶמְצַע אָטוּ צִיר** מִן **הַצַּד** – שחוששין שמא אם נתיר להחזיר דלת זו יבואו להחזיר אף דלת שציריה מן הצד, **וּמַר סָבַר** – ובית הלל סוברים **שֹׁלֵא** גָּזְרִינָן כן, משום שאם נאסור להחזירה ימנעו המוכרים מלפתוח חנויות לצורך שמחת יום טוב. ומעתה מיושב שלא נחלקו הברייתות, אלא הברייתא הראשונה שביארה שנחלקו בית שמאי ובית הלל ביש להן ציר, כוונתה לציר אחד באמצע, והמבואר בה שבאין להן ציר לדברי הכל מותר, היינו כשאין ציר כלל. והברייתא השניה שביארה שנחלקו באין להן ציר, כוונתה שאין להן שני צירים מן הצד אלא רק ציר אחד באמצע, והמבואר בה שביש להן ציר לדברי הכל אסור, היינו שיש להן שני צירים מן הצד.

משנה

נחלקו בית שמאי ובית הלל אם מותר להוציא מרשות היחיד לרשות הרבים ביום טוב, אף שלא לצורך אוכל נפש: **בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים, אֵין מוֹצִיאִין** ביום טוב **לֹא אֶת הַקָּטָן, וְלֹא אֶת הַלּוּלָב, וְלֹא אֶת סֵפֶר תּוֹרָה**, מרשות היחיד **לִרְשׁוּת הָרַבִּים**, משום שאין בהוצאה זו צורך אכילה. **וּבֵית הִלֵּל מַתִּירִין**, וטעמם יבואר בגמרא.

גמרא

מביאה הגמרא: **תָּנֵי** – שנה **תַּנָּא** ברייתא **קַמֵּיהּ דְּרַבִּי יִצְחָק בַּר אַבְדִימִי, הַשּׁוֹחֵט עוֹלַת נְדָבָה בְּיוֹם טוֹב**, לוֹקֶה משום **כָּל מְלָאכָה לֹא יֵעָשֶׂה בָּהֶם׳**, שלא הותר לשחוט ביום טוב אלא לצורך אוכל נפש, ועולה אינה בכלל זה שהרי כולה כליל למזבח ואינה נאכלת. **אָמַר לֵיהּ** רבי יצחק בר אבדימי, **דְּאָמַר לָךְ מָנֵי** – אם ישאלך אדם כמי נאמרה הלכה זו, בהכרח תאמר לו שכְּבֵית **שַׁמַּאי הִיא, דְּאָמְרֵי** במשנתינו שלא התירו להוציא קטן ביום טוב, משום דלֹא **אָמְרִינָן מַתּוֹךְ שֶׁהוּתְּרָה הוֹצָאָה לְצוֹרְכָהּ** אוכל נפש, **הוּתְּרָה נַמִּי שֶׁלֹּא לְצוֹרְכָהּ**, אבל אוכל נפש, דְּאִי ברייתא זו כְּבֵית **הִלֵּל, הָא** כיון **דְּאָמְרֵי** במשנתינו שמותר להוציא קטן ביום טוב, **מַתּוֹךְ שֶׁהוּתְּרָה** מלאכת **הוֹצָאָה לְצוֹרְכָהּ** אוכל נפש, **הוּתְּרָה נַמִּי שֶׁלֹּא לְצוֹרְכָהּ, הָכָא נַמִּי** – גם לגבי מלאכת שחיטה יש להם לומר **מַתּוֹךְ שֶׁהוּתְּרָה שְׁחִיטָה לְצוֹרְכָהּ** אוכל נפש **הוּתְּרָה נַמִּי שֶׁלֹּא לְצוֹרְכָהּ**, ובשחיטת עולת נדבה אף שאין בה צורך אכילה לא היו מחייבים עליה מלקות.

נמצא שדעת רבי יצחק בר אבדימי, שמחלוקת בית שמאי ובית הלל במשנתינו תלויה בסברא אם אומרים 'מתוך שהותרה לצורך אכילה הותרה אף שלא לצורך'. שואלת הגמרא: **מַתְקִיף לָהּ רַבָּה, מַאי דְּבֵית שַׁמַּאי וּבֵית הִלֵּל בָּהָא פְּלִיגִי** – מנין שבסברת 'מתוך' הם חלוקים, **דִּלְמָא** – אולי מודים בית הלל לבית שמאי שאין אומרים 'מתוך', **וּבְעֵרוּב וְהוֹצָאָה לְשַׁבָּת וְאֵין עֵרוּב וְהוֹצָאָה לְיוֹם טוֹב קָא מִיפַּלְגֵי** – ומחלוקתם היא במלאכת הוצאה בלבד, אם היא נאסרה ביום טוב כמו שנאסרה בשבת וממילא אף ביום טוב נתקנו הלכות עירובי חצרות, או שאיסור הוצאה לא נאמר כלל לגבי יום טוב. **מַר סָבַר** – בית שמאי סוברים שיש **עֵרוּב הוֹצָאָה לַשַּׁבָּת וְעֵרוּב הוֹצָאָה לְיוֹם טוֹב** – שאף יום טוב אסור בהוצאה, ולכך אסור להוציא קטן לולב וספר תורה שאין בהם צורך אכילה לרשות הרבים, **וּמַר סָבַר** – ובית הלל סוברים **שֵׁרוּב וְהוֹצָאָה** נאמרו **לְשַׁבָּת** בלבד, **וְאֵין** תקנת **עֵרוּב** ואיסור **הוֹצָאָה לְיוֹם טוֹב**, ואף **עַל פִּי** שאיסור הוצאה למדים מ'וַיַּעֲבִירוּ קוֹל בַּמַּחֲנֶה' (שמות לו ו) ושם לא נתפרש שנאסר כן רק בשבת ולא ביום טוב, מכל מקום בא ירמיה ופירש שביום טוב לא נאסרה הוצאה, **דִּכְתִיב** (ירמיה יז כב) **'וְלֹא תוֹצִיאוּ מַשָּׂא מִבָּתֵּיכֶם בְּיוֹם הַשַּׁבָּת'**, ומבואר בדבריו שרק **בְּשַׁבָּת אִין** – נאסר להוציא אבל **בְּיוֹם טוֹב לָא.** ולכך התירו בית הלל להוציא קטן ביום טוב. ונמצא שמחלוקת בית שמאי ובית הלל היא רק לגבי מלאכת הוצאה אם נאסרה ביום טוב, אך בשאר מלאכות שנאסרו ביום טוב, מודים בית הלל לבית שמאי שלא הותרו אלא לצורך אוכל נפש בלבד, ואין אומרים 'מתוך'. ולכך, דין הברייתא ששוחט עולת נדבה ביום טוב לוקה, אף כשיטת בית הלל היא.

הגמרא דוחה את ביאורו של רבה במחלוקת בית שמאי ובית הלל: **מַתְקִיף לָהּ רַב יוֹסֵף** על רבה, **אֶלָּא מַעֲתָּה** – אם כדבריך שבית הלל התירו להוציא קטן לולב וספר תורה משום שאין איסור הוצאה ביום טוב, יקשה, מדוע נחלקו במשנה רק על הוצאת קטן לולב וספר תורה, **לִיפְלְגוּ בַּאֲבָנִים** – יחלקו בטלטול אבנים, ויחדשו בזה יותר, שאף אבנים שאסור לטלטלם כלל בשבת משום איסור מוקצה, בית הלל מתירים לטלטלם ביום טוב, שהרי כל גזרת חכמים לאסור טלטול מוקצה אינו אלא משום שמא מתוך טלטולם יבואו להוציאם מרשות היחיד לרשות הרבים, וכיון שלדעת בית הלל לא נאמר ביום טוב איסור הוצאה כלל, ודאי לא אסרו חכמים טלטול מוקצה ביום טוב כלל. **אֶלָּא מַהֲדַר מִפַּלְגֵי בַּאֲבָנִים, שְׁמַע מִינָּהּ** שלדעת כולם יש איסור הוצאה וטלטול מוקצה ביום טוב, והתירה תורה הוצאה לצורך אוכל נפש, **וּבְהוֹצָאָה שֶׁלֹּא לְצוֹרְכָהּ** אכילה **פְּלִיגִי** אם הותרה, בית הלל סברו 'מתוך שהותרה לצורך הותרה גם שלא לצורך', ולכך הותר מן התורה להוציא כל דבר אף שאין בו צורך אכילה, ומכל מקום אסרו חכמים טרחה שאין בה צורך כלל כגון הוצאת אבנים, אך קטן לולב וספר תורה שיש בהם צורך יום טוב, לא אסרו להוציאם. ובית שמאי סברו שלא הותר אלא צורך אכילה, אך קטן לולב וספר תורה שאין בהם צורך אכילה, אסורים בהוצאה מן התורה.

מביאה הגמרא: **וְאַף רַבִּי יוֹחָנָן סָבַר, שֶׁכָּל מַתּוֹךְ שֶׁהוּתְּרָה הוֹצָאָה לְצוֹרְכָהּ הוּתְּרָה נַמִּי שֶׁלֹּא לְצוֹרְכָהּ פְּלִיגִי** בית שמאי ובית הלל. שהרי מצינו **דְּתָנֵי** – ששנה **תַּנָּא** ברייתא **קַמֵּיהּ דְּרַבִּי יוֹחָנָן, הַמְכַשֵּׁל גִּיד הַנָּשֶׁה בַּחֲלָב בְּיוֹם טוֹב וַאֲכָלוֹ**, לוֹקֶה **חֲמִשָּׁה** – משום חמישה לאוין, לוֹקֶה **מְשׁוּם מְכַשֵּׁל גִּיד** ביום טוב שלא לצורך אוכל נפש, **וְלוֹקֶה מְשׁוּם אוֹכֵל גִּיד הנשה, וְלוֹקֶה מְשׁוּם מְכַשֵּׁל בָּשָׂר בַּחֲלָב, וְלוֹקֶה מְשׁוּם אוֹכֵל בָּשָׂר בַּחֲלָב, וְלוֹקֶה**

מְשׁוּם חֲבֵעָרָה – הבערת האש כדי לבשל את הגיד. אָמַר לֵיהּ – רבי יוחנן לשונה ברייתא זו, פּוֹק תְּנֵי לְבָרָא – צא ושנה אותה חוץ לבית המדרש, שכן חיוב מלקות על חֲבָעָרָה וּבְשׁוּל ביום טוב אֵינָהּ מְשָׁנָה – לא נשנה מעולם בבית המדרש, שהרי מתוך שהותרו מלאכות אלו לצורך אוכל נפש הותרו אף שלא לצורך. וְאִם תְּמְצָא לוֹמַר מְשָׁנָה – ששנו זאת בבית המדרש, ודאי כְּבֵית שַׁמַּאי הִיא, דְּאָמְרֵי במשנתינו, לֹא אָמְרִינַן מִתּוֹךְ שֶׁהוּתְּרָה הוֹצָאָה לְצוֹרְכָהּ הוּתְּרָה נָמֵי שָׁלָא לְצוֹרְכָהּ, וְהָכָא נָמֵי לגבי הבערה לֹא אָמְרִינַן מִתּוֹךְ שֶׁהוּתְּרָה חֲבָעָרָה לְצוֹרְכָהּ הוּתְּרָה נָמֵי שֶׁלֹּא לְצוֹרְכָהּ, ולכך חייבים מלקות על הבערה ובישול ביום טוב שלא לצורך. דְּאִי – דאילו לְבֵית הִלֵּל, בֵּיוָן דְּאָמְרֵי במשנתינו שמותר להוציא אף שלא לצורך אכילה, בהכרח הם סוברים שֶׁמִּתּוֹךְ שֶׁהוּתְּרָה הוֹצָאָה לְצוֹרְכָהּ הוּתְּרָה נָמֵי שֶׁלֹּא לְצוֹרְכָהּ, וְהָכָא נָמֵי לגבי הבערה מִתּוֹךְ שֶׁהוּתְּרָה חֲבָעָרָה לְצוֹרְכָהּ הוּתְּרָה נָמֵי שֶׁלֹּא לְצוֹרְכָהּ, ולא יחייבו מלקות משום הבערה ובישול ביום טוב. ונמצא שלדעת רבי יוחנן בית שמאי ובית הלל נחלקו אם אומרים 'מתוך' או לא, וכדברי רבי יצחק בר אבדימי לעיל:

משנה

בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים, אֵין מוֹלִיכִין חַלָּה וּמַתָּנוֹת – זרוע לחיים וקיבה לְכֹהֵן בְּיוֹם טוֹב, בֵּין שֶׁהוּרְמוּ – שהופרשו מן העיסה או מן הבהמה מֵאֶמֶשׁ – מאתמול, קודם החג, בֵּין שֶׁהוּרְמוּ מֵהַיּוֹם – ביום טוב. וּבֵית הִלֵּל מַתִּירִין להוליכן כיון שצורך כהן הוא. אָמְרוּ לָהֶם בֵּית שַׁמַּאי לבית הלל, והלא יש להשוות דין חלה ומתנות בכעין גְּזֵרָה שָׁוָה לדין תרומה, שהרי חַלָּה וּמַתָּנוֹת הן מַתָּנָה לַכֹּהֵן – מעשרים וארבע מתנות כהונה, וּתְרוּמָה גם היא מַתָּנָה לַכֹּהֵן, וּבְשֵׁם שמודים אתם שֶׁאֵין מוֹלִיכִין ביום טוב אֶת הַתְּרוּמָה שהופרשה מאתמול, כָּךְ אין מוֹלִיכִין ביום טוב אֶת הַמַּתָּנוֹת שהופרשו מאתמול. אָמְרוּ לָהֶם בֵּית הִלֵּל, לֹא – אין לדמות תרומה למתנות, שהרי אִם אַמַּרְתֶּם בִּתְרוּמָה שאסור להוליכה, אין זה אלא משום שֶׁאַף אֵינוֹ זַבַּאי בַּהֲרָמָתָהּ – אינו רשאי להפרישה ביום טוב, תֹּאמְרוּ בְּמַתָּנוֹת שֶׁזַּבַּאי בַּהֲרָמָתָן ביום טוב, ולכך הותר לו אף ליתנם לכהן ביום טוב.

גמרא

קָא סָלְקָא דַּעְתָּךְ – בתחילה סברה הגמרא שמה ששנינו במשנתינו שבית שמאי אסרו להוליך חלה ומתנות 'שֶׁהוּרְמוּ מֵהַיּוֹם' הכוונה שגם הורמו וְגם שֶׁנִּשְׁחֲטוּ מֵהַיּוֹם. וכן מה ששנינו 'שֶׁהוּרְמוּ מֵאֶמֶשׁ' הכוונה שגם הורמו וְגם שֶׁנִּשְׁחֲטוּ מֵאֶמֶשׁ. וכיון שכן נמצא שאסרו בית שמאי להוליך מתנות אף אם הבהמה נשחטה היום. מבררת הגמרא: מַנִּי מַתְנִיתִין – כשיטת מי ביאר התנא במשנתינו את מחלוקת בית שמאי ובית הלל באופן זה, לֹא כְּרַבִּי יוֹסֵי, וְלֹא כְּרַבִּי יְהוּדָה, אֶלָּא כשיטת אֲחֵרִים היא. דְּתַנְיָא, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, לֹא נֶחְלְקוּ [–מודים] בֵּית שַׁמַּאי וּבֵית הִלֵּל עַל הַמַּתָּנוֹת והחלה שֶׁהוּרְמוּ מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב, שֶׁמּוֹלִיכִין אותם לכהן עִם הַמַּתָּנוֹת והחלה שֶׁהוּרְמוּ מֵהַיּוֹם וְשֶׁנִּשְׁחֲטוּ מֵהַיּוֹם – ביום טוב. לֹא נֶחְלְקוּ אֶלָּא לְהוֹלִיכָן – לחלה ומתנות שהורמו אתמול בִּפְנֵי עַצְמָן, שֶׁבֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים, אֵין מוֹלִיכִין, וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים, מוֹלִיכִין. וְכָךְ הָיוּ בֵּית שַׁמַּאי דָּנִין לאסור, כיון שחַלָּה וּמַתָּנוֹת הן מַתָּנָה לְכֹהֵן, וְגם תְּרוּמָה היא מַתָּנָה לְכֹהֵן, יש להשוותם ולומר כְּשֵׁם שֶׁאֵין מוֹלִיכִין ביום טוב אֶת הַתְּרוּמָה שהופרשה מאתמול, כָּךְ אֵין מוֹלִיכִין ביום טוב אֶת הַמַּתָּנוֹת שהורמו מאתמול. אָמְרוּ לָהֶם בֵּית הִלֵּל, לֹא – אין לדמותם זה לזה, שכן אִם אֲמַרְתֶּם בִּתְרוּמָה שאסור להוליכה, היינו משום שֶׁגַּם אֵינוֹ זַבַּאי בַּהֲרָמָתָהּ – שאסור להפרישה ביום טוב, תֹּאמְרוּ בְּמַתָּנוֹת שֶׁזַּבַּאי בַּהֲרָמָתָן ביום טוב. וכיון שמבואר בדברי רבי יהודה שמודים בית שמאי שמתנות שנשחטו היום מותר להוליכם לכהן, נמצא שמבואר במשנתינו אינה כדעתו, שהרי בית שמאי אוסרים אף באופן זה.

וכן דעת רבי יוסי אינה כמשנתינו, כפי ששנינו בהמשך הברייתא: אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, לֹא נֶחְלְקוּ [–מודים] בֵּית שַׁמַּאי וּבֵית הִלֵּל עַל הַמַּתָּנוֹת והחלה שֶׁהוּרְמוּ מֵהַיּוֹם וְשֶׁנִּשְׁחֲטוּ מֵאֶמֶשׁ, שמוליכין לכהן ביום טוב, בין שהורמו מהיום ובין שהורמו מאתמול, כיון שגם הרמתן הותרה. לֹא נֶחְלְקוּ אֶלָּא עַל הַתְּרוּמָה שלא הותרה הפרשתה, שֶׁבֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים, אֵין מוֹלִיכִין לכהן, גזירה שמא יפרישנה ביום טוב, וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים, מוֹלִיכִין. וְכָךְ הָיוּ בֵּית הִלֵּל דָּנִין להתיר, הרי חַלָּה וּמַתָּנוֹת מַתָּנָה לְכֹהֵן, וּתְרוּמָה מַתָּנָה לְכֹהֵן, ולכך יש להשוותם ולומר כְּשֵׁם שֶׁמּוֹלִיכִין אֶת הַמַּתָּנוֹת ביום טוב לכהן, כָּךְ מוֹלִיכִין אֶת הַתְּרוּמָה. אָמְרוּ לָהֶם בֵּית שַׁמַּאי, לֹא, אִם אֲמַרְתֶּם בְּמַתָּנוֹת וחלה שֶׁזַּבַּאי בַּהֲרָמָתָן ביום טוב, לכך הותרה גם הולכתן, וכיון שהותרו אותם שהורמו ביום טוב, הותרו גם אותם שהורמו בערב יום טוב, תֹּאמְרוּ בִּתְרוּמָה שֶׁאֵין זַבַּאי בַּהֲרָמָתָהּ ביום טוב. וכיון שמבואר בדברי רבי יוסי שבית שמאי מודים בית שמאי שמתנות שנשחטו היום מותר להוליכן לכהן, אינו מתיישב אלא כדעת אחרים. תומהת הגמרא: לְיָמָא – וכי נאמר שמשנתינו רק כדעת אֲחֵרִים הִיא, וְלֹא כְּרַבִּי יְהוּדָה, וודאי שלא כרבי יוסי.

דוחה הגמרא: אָמַר רָבָא, אפשר להעמיד משנתינו גם כרבי יהודה, שהרי מִי קָתָנֵי במשנתינו שֶׁהוּרְמוּ מֵהַיּוֹם וְשֶׁנִּשְׁחֲטוּ מֵהַיּוֹם כפי מה שסברו בתחילה, והלא רק 'שֶׁהוּרְמוּ' קָתָנֵי, וּלְעוֹלָם יש לומר שֶׁשְּׁחִיטָתָן היתה מֵאֶמֶשׁ. וכיון שכן נמצא שהתנא של משנתינו סובר כרבי יהודה שכל מה שאסרו בית שמאי להוליך מתנות לכהן ביום טוב הוא רק כשנשחטו אתמול, אבל אם נשחטו היום מודים בית שמאי שמותר להוליכן לכהן. שואלת הגמרא על ביאורו של רבא: אם נפרש כן שמזה שלא הוזכר במשנתינו 'שנשחטו היום' מוכח שרק בנשחטו מאתמול אסרו בית שמאי, אם כן לְיָמָא שמשנתינו רק כדעת רַבִּי יְהוּדָה הִיא, וְלֹא כדעת אֲחֵרִים, שהרי לדעת אחרים אף בבהמה שנשחטה היום אסרו בית שמאי להוליך מתנותיה לכהן. מיישבת הגמרא: אֲפִילּוּ תֵּימָא שמשנתינו כדעת אֲחֵרִים, וּמה שאמרו אחרים שבית שמאי אסרו להוליך מתנות היינו דווקא בְּהָנֵךְ דְּנִשְׁחֲטוּ מֵאֶמֶשׁ, אבל באותן שנשחטו היום גם לדעת אחרים מודים בית שמאי שמותר להוליכם. מקשה הגמרא: אִי הָכִי – אם נפרש כן את דעת אחרים, הֵיינוּ רַבִּי יְהוּדָה, ובמה נחלקו אחרים ורבי יהודה. מתרצת הגמרא: אִיבָּא בֵּינֵיהוּ טָפֵלָה – אם מותר לטפול ולהוליך מתנות של אמש עם המתנות של היום, לדעת רבי יהודה בית שמאי מתירין זאת, ולדעת אחרים בית שמאי אוסרים זאת. וכיון שלא הוזכר במשנתינו נידון זה אם מותר 'לטפול', לכך אפשר להעמידה או כרבי יהודה או כאחרים:

* * *

אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל, הֲלָכָה כְּרַבִּי יוֹסֵי וכדעת בית הלל שאפילו תרומה מותר להוליך לכהן. וכן היה מעשה בְּרַב טוֹבִי בְּרֵיהּ דְּרַב נַחְמָיָה, דַּהֲוָה לֵיהּ גַּרְבָּא דְּחַמְרָא דִּתְרוּמָה – חבית יין של תרומה, אֲתָא – בא ביום טוב לְקַמֵּיהּ דְּרַב יוֹסֵף וְאָמַר לֵיהּ, מַהוּ לְאַמְטוֹיֵי לְכֹהֵן הָאִידָּנָא – האם מותר לי להוליכה לכהן עכשיו, ביום טוב. אָמַר לֵיהּ רבי יוסף, הָכִי אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל, הֲלָכָה כְּרַבִּי יוֹסֵי וכדעת בית הלל, ומותר.

להלן מקשה הגמרא שמצינו אופן שיש היתר לזה. ובתחילה מבררת הגמרא את אותו נידון: אוֹשַׁפְּזִיכְנֵיהּ – מארחו דְּרָבָא בַּר רַב חָנָן, הֲוָה לֵיהּ אִפּוּרְיָיתָא דְּחַרְדְּלָא – חבילות קשורות של חרדל שהיו עדיין בשרביטיהן, והזרע בתוכן, אָמַר לֵיהּ לרבא בר רב חנן מַהוּ לְפָרוֹכֵי – האם מותר לפרוך את השרביטים ביום טוב ולהוציא את הזרע וּמֵיכַל מְנַיְיהוּ בְּיוֹם טוֹב. ונסתפק האם מעשה זה הוא כשחיטה ובישול שמותר ביום טוב לצורך אוכל נפש, או שמא כיון שיכול היה לעשות כן מערב יום טוב לא הותר, ויש בכך איסור משום תולדת דישה. לֹא הֲוָה בְּיָדֵיהּ – לא ידע רבא בר רב חנן תשובה בדבר. אָתָא לְקַמֵּיהּ דְּרָבָא ושאלו. אָמַר לֵיהּ רבא,

המשך בעמוד מ

מוֹלְלִין מְלִילוֹת וּמְפָרְכִין קְטָנִיּוֹת בְּיוֹם טוֹב, כיון שהיא דישה כלאחר יד, ואפילו בשבת אין איסורה אלא מדרבנן, ולכך ביום טוב לא גזרו עליה. מקשה הגמרא: אִיתְיְבֵיהּ אַבָּיֵי לרבא, והלא שנינו בברייתא, חָמוֹלֵל מְלִילוֹת מֵעֶרֶב שַׁבָּת, לְמָחָר בשבת מְנַפֵּחַ – מסיר את האוכל מהפסולת במשב רוח על ידי העברתן מַיָּד לְיָד, שהוא שינוי מדרך שעושים בחול, וְאוֹכֵל, אֲבָל לֹא יעשה כן בְּקָנוֹן, וְלֹא בְּתַמְחוּי כיון שאינו שינוי. חָמוֹלֵל מְלִילוֹת מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב, לְמָחָר ביום טוב מְנַפֵּחַ עַל יַד עַל יַד – מעט מעט וְאוֹכֵל, אֲפִילּוּ בְּקָנוֹן וַאֲפִילּוּ בְּתַמְחוּי, אֲבָל לֹא בְּטַבְלָא וְלֹא בְּנָפָה וְלֹא בְּכִבָּרָה, כיון שבכלים אלו רגילות לעשות הרבה, ונראה כעושה לצורך מחר. וממה ששנינו בברייתא 'המולל מלילות מערב יום טוב' משמע שמֵּעֶרֶב יוֹם טוֹב אִין – מותר למלול, אבל בְּיוֹם טוֹב עצמו לֹא, ואיך פסק רבא שמותר למלול ביום טוב. מתרצת הגמרא: אֲפִילּוּ תֵּימָא שגם בְּיוֹם טוֹב מותר למלול, וּמכל מקום שנו בברייתא 'מערב יום טוב' משום שאֵידֵי דְּתָנָא רֵישָׁא מֵעֶרֶב שַׁבָּת, ושם הוא בדווקא, שהרי בשבת עצמה ודאי אסור למלול, תָּנָא סֵיפָא נַמִּי מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב. מקשה הגמרא מנידון זה על משנתינו: כיון שמבואר שמותר למלול שיבלי חטים ביום טוב, ובודאי כל ההיתר הוא לצורך אכילתן ביום טוב, אִם כֵּן מָצִינוּ תְּרוּמָה שֶׁנִּבְאֵי בַּהֲרָמָתָהּ ביום טוב, שהרי שבלים אלו כיון שעדיין לא עשה מהם דיגון לא נתחייבו בתרומה, וכשמללם ביום טוב חל עתה חיוב הפרשה, ונמצא שרשאי הוא להפרישם ביום טוב כדי לאכלם. וְאילו במשנתינו תָּנַן, לֹא אִם אֲמַרְתֶּם בִּתְרוּמָה שֶׁאֵינוֹ וַבַּאי בַּהֲרָמָתָהּ וְכוּ' ביום טוב. מתרצת הגמרא: אמנם לדברי הכל מותר למלול מלילות ביום טוב וּלֹא קָשְׁיָא,